SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

DIŞ PAYDAŞ ÇALIŞTAYI DEĞERLENDİRME RAPORU

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü tarafından, eğitim programının kalite güvencesi ve sürekli iyileştirme çalışmaları kapsamında dış paydaş görüşlerinin alınması, eğitim programının farklı boyutlarının dış paydaş görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi ve paydaşlarla iş birliğinin güçlendirilmesi amacıyla **Dış Paydaş Çalıştayı** düzenlenmiştir. Çalıştay, **10 Haziran 2026 tarihinde 12.00–13.30 saatleri arasında Zoom platformu üzerinden çevrim içi olarak** gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kapsamında dış paydaşlara, eğitim programının değerlendirilmesine yönelik standartlar (program amaçlar, program çıktıları, eğitim programı, öğretim elemanları, eğitim yönetimi) doğrultusunda hazırlanan sorular yöneltilmiş; görüş ve önerileri alınmıştır. Standartlara yönelik bazı sorular zoom ortamında yöneltilmiş, bazı sorularda online anket aracılığıyla yöneltilmiştir. Elde edilen görüşler doğrultusunda programın güçlü yönlerinin ve geliştirmeye açık alanlarının belirlenmesi ve eğitim programının sürekli iyileştirilmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Dış paydaş çalıştayı için bölümümüz tarafından iç ve dış paydaşlara resmi yazı gönderilmiştir. Ayrıca bölüm resmi web sayfasından ve sosyal medya hesaplarından duyuru yapılmıştır. Dış paydaş çalıştayına hemşirelik bölümü danışma kurulu (5 kişi), hastane yönetimi temsilcisi (2 kişi), hemşire (4 kişi), okul temsilcisi (2 kişi), sivil toplum temsilcisi (3 kişi), özel hastane temsilcisi (2 kişi), mezun hemşire (2 kişi), iç paydaşlar (4 kişi), toplum temsilcisi (1 kişi) ile dış paydaş çalıştayı düzenleme kurulu ve Hemşirelik Bölümü HEPDAK standart temsilcileri (5 kişi) katılmıştır. Toplantı Zoom üzerinden gerçekleştirilmiştir ve toplam 23 soru üzerinden program amaçları, program çıktıları, eğitim programı, öğretim elemanları ve eğitim yönetimine ilişkin katılımcı görüşleri alınmıştır. Toplantı sonrasında görüşlerini daha ayrıntılı belirtmek isteyenler için paylaşılan Google form anketlerine 13 kişi katılmıştır.

STANDART 1: PROGRAM AMAÇLARI

Bu çalıştay kapsamında Hemşirelik Lisans Programı Program Amaçları paydaş görüşleri doğrultusunda ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Bu kapsamda katılımcı görüş ve önerileri; mezunların istihdam edilebilirliği, mesleki rolleri ve yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ile etik ve kanıta dayalı bakım sunma becerileri çerçevesinde incelenmiştir. Elde edilen görüşler doğrultusunda mevcut durum ve geliştirilmesi gereken alanlar değerlendirilmiştir.

PA 1. Mezunlarımız ulusal ve uluslararası sağlık bakım alanlarında hemşire olarak istihdam edilir.

Program Amacı 1: Mezunların Ulusal ve Uluslararası Sağlık Bakım Alanlarında İstihdam Edilebilirliğinin Artırılması

Katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, mevcut müfredatın mezunların ulusal ve uluslararası sağlık bakım alanlarında istihdam edilmeleri için gerekli temel mesleki yeterlilikleri büyük ölçüde desteklediği ifade edilmiştir. Bununla birlikte mezunların klinik ve uygulamalı becerilerinin güçlendirilmesi; iletişim, ekip çalışması, problem çözme ve özgüven gibi yetkinliklerinin geliştirilmesi istihdam edilebilirliği artırabilecek unsurlar olarak öne çıkmıştır.

Katılımcılar ayrıca dijital sağlık, yapay zekâ, kanıta dayalı uygulama, liderlik ve hasta güvenliği gibi güncel alanların eğitim sürecinde desteklenmesini önermiştir. Mesleki İngilizce ve yabancı dil yeterliliği ise özellikle uluslararası istihdam olanaklarını destekleyen tamamlayıcı bir yetkinlik olarak değerlendirilmiştir. Ulusal ve uluslararası staj olanaklarının artırılması ve mesleki sertifikaların teşvik edilmesi de öneriler arasında yer almıştır.

Genel olarak, mezunların istihdam edilebilirliğinin artırılması için klinik uygulama deneyimlerinin güçlendirilmesi, güncel mesleki ve teknolojik yetkinliklerin geliştirilmesi, iletişim ve ekip çalışması becerilerinin desteklenmesi ve uluslararası çalışma ortamlarına hazırlayıcı fırsatların artırılması önerilmektedir.

PA 2. Mezunlarımız hemşireliğin eğitim, uygulama, yönetim, danışmanlık ve araştırma alanlarında, yaşam boyu öğrenme felsefesiyle güncel bilgiler ışığında sorumluluk alarak mesleki gelişimini sürdürür.

Program Amacı 2: Mezunların Profesyonel Roller Üstlenme ve Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliliklerinin Geliştirilmesi

Katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, mezunların eğitim, yönetim, danışmanlık ve araştırma rollerini üstlenme konusunda desteklenmeleri ve teşvik edilmeleri gerektiği görülmektedir. Bu doğrultuda mevcut derslerin teorik içeriğinin uygulamalarla desteklenmesi; öğrencilerin liderlik, araştırma, proje yönetimi, eğitim ve sorumluluk alma becerilerinin geliştirilmesi önerilmiştir.

Katılımcılar ayrıca öğrencilerin mesleki rollerini geliştirmelerinde akademik ve klinik ortamda sunulan fırsatların, mentorluk ve rehberliğin önemli olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin klinik ortamda daha fazla sorumluluk almalarının desteklenmesi ve olumlu

performanslarının teşvik edilmesinin mesleki özgüven ve motivasyonlarını artırabileceği ifade edilmiştir.

Genel olarak, mezunların uygulayıcı hemşire rolünün ötesine geçebilmeleri için liderlik, eğitim, araştırma ve sorumluluk alma deneyimlerinin artırılması; akademik ve klinik ortamda mentorluk ve kariyer gelişim olanaklarının güçlendirilmesi önerilmektedir. Bu uygulamaların mezunların farklı mesleki rolleri benimsemelerine ve yaşam boyu mesleki gelişimlerini sürdürmelerine katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir.

PA 3. Mezunlarımız, mesleki etik ilkeler doğrultusunda, kanıta dayalı uygulamaları kullanarak birey, aile ve toplumun sağlık bakım gereksinimlerini karşılar.

Program Amacı 3: Mezunların Etik İlkelere Uygun, Kanıta Dayalı ve Nitelikli Bakım Sunma Yeterliliklerinin Geliştirilmesi

Katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, mezunların genel olarak mesleki etik ilkelere bağlılık ve kanıta dayalı uygulamaları bakıma yansıtma konusunda yeterli düzeyde oldukları ifade edilmiştir. Lisans eğitimi süresince verilen derslerin ve klinik uygulamaların bu yeterliliklerin kazanılmasını desteklediği belirtilmiştir. Bununla birlikte bazı katılımcılar, mezunların deneyim kazandıkça bu alanlardaki yeterliliklerinin daha da gelişebileceğini ifade etmiştir.

Özellikle güncel rehber ve protokollerin takip edilmesi ve klinik uygulamalarda etkin kullanılması geliştirilmesi gereken alanlardan biri olarak öne çıkmıştır. Bu doğrultuda lisans eğitiminde kanıta dayalı uygulama becerilerinin güçlendirilmesi, güncel rehber kullanımının teşvik edilmesi ve mezuniyet sonrasında sürekli mesleki eğitimlerle desteklenmesi önerilmiştir.

Genel olarak, mezunların etik ilkelere uygun ve kanıta dayalı bakım sunma yeterliliklerinin olumlu değerlendirildiği; bu yeterliliklerin klinik deneyim, rol model desteği, güncel rehberlerin kullanımı ve sürekli mesleki gelişim yoluyla güçlendirilmesinin yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Genel değerlendirme

Çalıştay kapsamında elde edilen katılımcı görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, lisans programı amaçlarının mezunlardan beklenen mesleki yeterlilikleri büyük ölçüde karşıladığı ve güncel gereksinimlerle uyumlu olduğu görülmüştür. Bununla birlikte program amaçlarına ulaşma düzeyinin güçlendirilmesi için bazı gelişim alanları belirlenmiştir.

Bu kapsamda; mezunların istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik klinik ve uygulamalı eğitimlerin güçlendirilmesi, güncel mesleki ve teknolojik gelişmelerin eğitim sürecine yansıtılması, iletişim ve ekip çalışması becerilerinin desteklenmesi önemli görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin eğitim, yönetim, danışmanlık ve araştırma rollerini daha etkin üstlenebilmeleri için liderlik, sorumluluk alma, araştırma ve proje deneyimlerinin artırılması; mentorluk ve kariyer gelişim olanaklarının desteklenmesi önerilmiştir. Etik ve kanıta dayalı bakım açısından ise mevcut yeterliliklerin olumlu değerlendirildiği, güncel rehber ve protokollerin kullanımının ve sürekli mesleki gelişimin teşvik edilmesinin bu yeterlilikleri daha da güçlendireceği sonucuna ulaşılmıştır.

Genel olarak katılımcı görüşleri doğrultusunda, program amaçlarının mevcut yapısının korunması; belirlenen gelişim alanlarının eğitim ve uygulama süreçlerinde güçlendirilerek mezunların ulusal ve uluslararası düzeyde yetkin, sorumluluk alan, mesleki gelişimini sürdüren ve kanıta dayalı bakım sunan hemşireler olarak yetişmelerinin desteklenmesi uygun görülmüştür.

STANDART 2: PROGRAM ÇIKTILARI

Standart 2 kapsamında, Hemşirelik Bölümü program çıktılarının mezun ve öğrencilerin klinik uygulamalarındaki yansımalarının dış paydaş görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi oluşturmuştur. Bu kapsamda program çıktıları aşağıdaki başlıklar altında ele alınmıştır;

- Klinik Problem Çözme, Eleştirel Düşünme, Karar Verme ve Liderlik Becerilerinin Deneyimle Güçlendirilmesi
- Araştırma Kültürü, Proje Katılımı ve Mentorluk Desteğinin Güçlendirilmesi
- Hasta, Hasta Yakını ve Multidisipliner Ekiple İletişimin Güçlendirilmesi
- Yabancı Dil ve Mesleki İngilizce Yeterliliğinin Geliştirilmesi
- Dijital Sağlık Teknolojilerine Uyumun Güçlü Bir Yeterlilik Olarak Sürdürülmesi
- Kalite Standartları, Hasta Güvenliği ve Risk Yönetiminde Uygulamalı Eğitimin Artırılması
- Hasta Eğitimi ve Danışmanlık Becerilerinin Korunması ve Uygulama Fırsatlarının Artırılması

Paydaşlardan, mezunların/öğrencilerin bu yeterlilikleri klinik bakım süreçlerine ne ölçüde yansıttıklarına ve geliştirilmesi gereken alanlara ilişkin görüş bildirmeleri istenmiştir. Yanıtların bir bölümünde mezun veya öğrencileri yeterince gözlemleme fırsatı bulunmadığı belirtilmiş; bu nedenle değerlendirmede somut görüş ve öneri içeren yanıtlar esas alınmıştır. Çalıştaya

katılan dış paydaşların görüşleri incelendiğinde, program çıktıları genel olarak uygun olarak değerlendirilmiş olup, özellikle yabancı dil, klinik karar verme deneyimi, liderlik, araştırma kültürü ve kalite yönetimine yönelik uygulamalı öğrenme fırsatlarının güçlendirilmesi gerektiği görüşü belirtilmiştir. Öne çıkan değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur:

Klinik Problem Çözme, Eleştirel Düşünme, Karar Verme ve Liderlik Becerilerinin Deneyimle Güçlendirilmesi (PÇ 2, 5, 9)

- PÇ 2. Kanıta dayalı uygulamaları kullanarak bütüncül hemşirelik bakımı verir.
- PÇ 5. Hemşirelik uygulamalarında problem çözme, karar verme ve eleştirel düşünme becerilerini kullanır.
- PÇ 9. Bireyselleştirilmiş, güvenli, kaliteli hemşirelik bakımına liderlik eder.

Dış paydaşların önemli bir bölümü, mezunların/öğrencilerin problem çözme, karar verme ve eleştirel düşünme becerilerini bakım süreçlerine yansıtabildiklerini; ancak bu yeterliliklerin klinik deneyim, özgüven ve sorumluluk alma fırsatları arttıkça daha belirgin hâle geldiğini ifade etmiştir. Bazı paydaşlar, öğrencilerin klinik uygulamalarda zaman zaman rutin ve tekdüze görevlerle sınırlı kalabildiğini, bu durumun ani gelişen klinik durumlarda inisiyatif alma ve karar verme becerilerinin gelişimini sınırlandırabildiğini belirtmiştir. Bu nedenle öğrencilerin klinikte daha aktif rol almalarının, uygun düzeyde sorumluluk üstlenmelerinin ve karar süreçlerine katılımlarının desteklenmesi önerilmiştir.

Eleştirel düşünme ve güvenli bakım sunma yeterliliklerinin geliştirilmesi için simülasyon ve oyun temelli eğitimlerin, vaka analizlerinin ve liderlik becerilerini destekleyen uygulamaların artırılması önerilmiştir. Paydaş görüşlerinde, özellikle ani gelişen durumların güvenli bir öğrenme ortamında deneyimlenmesinin, öğrencilerin ekip iş birliğini önceleyen ve hasta güvenliğini merkeze alan kararlar verebilme becerilerini güçlendirebileceği vurgulanmıştır. Klinik sorumlu hemşirelerin, çalışan hemşirelerin ve öğretim elemanlarının rehberliğinin bu gelişimde önemli olduğu belirtilmiştir.

Araştırma Kültürü, Proje Katılımı ve Mentorluk Desteğinin Güçlendirilmesi (PÇ 3)

- **PÇ 3. Bireysel ve mesleki gelişimine katkı sağlayacak her türlü araştırma, proje ve etkinliklerde rol alır.**

Araştırma ve projelere katılım konusunda öğrencilerin/mezunların istekli ve aktif olabildikleri, ancak bu motivasyonun sürdürülebilmesi için sistematik desteğe ihtiyaç duydukları belirtilmiştir. Araştırma ve proje çalışmalarına katılımın lisans eğitiminin erken dönemlerinden itibaren teşvik edilmesi; öğrencilerin akademik danışmanlık, mentorluk, bilimsel etkinliklere

katılım ve proje geliştirme fırsatlarıyla desteklenmesi önerilmiştir. Paydaşlar ayrıca araştırma süreçlerinde doğru ve etik yönlendirmenin önemine dikkat çekmiştir.

Hasta, Hasta Yakını ve Multidisipliner Ekiple İletişimin Güçlendirilmesi (PÇ 6)

- **PÇ 6. Etkili iletişim kurar.**

Mezunların/öğrencilerin hasta, hasta yakını ve sağlık ekibiyle iletişim becerileri genel olarak iyi veya yeterli düzeyde değerlendirilmiştir. Bununla birlikte bir dış paydaş, program çıktılarında **"meslekler arası ve danışanları ile etkili iletişim kurar"** ifadesinin yer almasını önermiştir. Bu öneri, hemşirelik bakımının yalnızca hasta ile iletişimi değil; farklı meslek gruplarıyla iş birliği içinde çalışmayı ve danışanlarla etkili iletişim kurmayı da kapsaması açısından önemli görülmüştür. Bazı paydaşlar, multidisipliner ekip içinde görev ve rol farklılıklarının iletişim sorunlarına yol açabildiğini; rol tanımlarının bilinmesi, karşılıklı saygının güçlendirilmesi ve klinikte olumlu rol modellerin bulunmasının iletişim becerilerini geliştireceğini ifade etmiştir. Klinik ortamdaki çalışanların iletişim biçiminin öğrenciler için önemli bir rol model oluşturduğu özellikle vurgulanmıştır.

Yabancı Dil ve Mesleki İngilizce Yeterliliğinin Geliştirilmesi (PÇ 7)

- **PÇ 7. Temel düzeyde iletişimi sürdürecek ve mesleki gelişmeleri takip edebilecek düzeyde yabancı dilini kullanır.**

Paydaş yanıtlarında en sık geliştirilmesi gereken alanlardan biri yabancı dil yeterliliği olarak öne çıkmıştır. Yabancı hastalarla temel iletişim kurma, yapılacak işlemleri açıklama ve uluslararası mesleki literatürü izleme açısından mevcut yeterliliğin güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Isparta'daki kliniklerde yabancı hasta ile karşılaşma sıklığının sınırlı olmasının uygulama fırsatlarını azaltabildiği ifade edilmiş; mesleki İngilizce derslerinin uygulama odaklı hâle getirilmesi, klinik iletişim senaryoları ve farklı öğrenme ortamlarıyla desteklenmesi önerilmiştir.

Dijital Sağlık Teknolojilerine Uyumun Güçlü Bir Yeterlilik Olarak Sürdürülmesi (PÇ 8)

- **PÇ 8. Hemşirelik uygulamalarında yenilikçi, bilimsel ve bakım teknolojilerini kullanır.**

Dış paydaşlar, mezunların/öğrencilerin hastane bilgi yönetim sistemleri ve diğer dijital bakım teknolojilerine uyum sağlama konusunda genel olarak başarılı, öğrenmeye açık ve hızlı adapte olabilen bir profil sergilediklerini belirtmiştir. Teknoloji kullanımına yönelik isteklilik olumlu bir program çıktısı olarak değerlendirilmiştir. Hastanelerde yürütülen birim uyum eğitimlerinin

ve klinikte teknoloji kullanan sağlık profesyonellerinin rol model olmasının bu uyumu desteklediği ifade edilmiştir.

Kalite Standartları, Hasta Güvenliği ve Risk Yönetiminde Uygulamalı Eğitimin Artırılması (PÇ 10)

- **PÇ 10. Mesleki uygulamalarında yasa, yönetmelik ve mevzuata uygun sağlıkta kalite standartları doğrultusunda çalışır**.

Sağlıkta Kalite Standartları, hasta güvenliği ve mevzuata uygun çalışma konusunda öğrencilerin/mezunların temel farkındalığa sahip oldukları belirtilmiştir. Bununla birlikte kalite yönetimi, risk yönetimi, veri güvenliği ve dijital sağlık uygulamalarına yönelik yeterliliklerin uygulama deneyimiyle daha da güçleneceği ifade edilmiştir. Bu nedenle kalite standartlarının yalnızca kuramsal düzeyde değil; klinik örnekler, vaka analizleri, dijital kayıt süreçleri ve hasta güvenliği uygulamalarıyla desteklenmesi önerilmiştir.

Hasta Eğitimi ve Danışmanlık Becerilerinin Korunması ve Uygulama Fırsatlarının Artırılması (PÇ 11)

- **PÇ 11. Toplum sağlığını koruma ve geliştirmeye yönelik sağlık eğitimi ve danışmanlık yapar.**

Paydaş görüşleri, öğrencilerin/mezunların taburculuk eğitimi, ilaç kullanımı, kronik hastalık yönetimi ve genel sağlık eğitimi konularında hasta ve yakınlarına bilgi aktarabilme becerilerinin genel olarak iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Bölüm derslerinde sağlık eğitimi ve danışmanlık uygulamalarına yer verilmesinin bu yeterliliği desteklediği belirtilmiştir. Bununla birlikte bazı paydaşlar, ders kapsamında edinilen bilgilerin klinik ortamda uygulanmasında güçlükler yaşanabildiğini ifade etmiş; gerçek klinik ortamda eğitim ve danışmanlık sorumluluğu üstlenme fırsatlarının artırılması gerektiğini vurgulamıştır.

Genel Değerlendirme

Genel olarak dış paydaş değerlendirmeleri, Hemşirelik Bölümü program çıktılarının klinik uygulamalara önemli ölçüde yansıdığını; özellikle teknolojiye uyum, iletişim ve hasta eğitimi/danışmanlık alanlarının güçlü yönler olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bununla birlikte yabancı dil yeterliliğinin geliştirilmesi, öğrencilerin klinik karar verme ve liderlik süreçlerine daha aktif katılımının sağlanması, kalite ve risk yönetimine yönelik uygulama deneyimlerinin artırılması ve araştırma kültürünün mentorluk yoluyla desteklenmesi, program çıktılarının geliştirilmesine yönelik öncelikli alanlar olarak belirlenmiştir.

Dış paydaş görüşlerine göre **program çıktılarını tamamen değiştirmekten çok, bazı çıktıları daha ölçülebilir, güncel ve uygulama odaklı hâle getirmek** daha uygun olacağı düşünülmektedir. Raporda mevcut program çıktılarının genel olarak uygun olduğu belirtilmiş; geliştirme gereksinimi özellikle yabancı dil, klinik karar verme/liderlik, araştırma-mentorluk ve kalite-risk yönetimi alanlarında yoğunlaşmaktadır.

STANDART 3: EĞİTİM PROĞRAMI

Klasik eğitim modelini nasıl değerlendirirsiniz?

Katılımcıların görüşleri genel olarak klasik eğitim modelinin teorik bilgi ile uygulamayı bir araya getirmesi ve öğrencilere temel mesleki bilgi ve becerileri kazandırması açısından olumlu olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, modelin günümüz eğitim ve sağlık hizmetlerinin gereksinimleri doğrultusunda geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Özellikle simülasyon, oyunlaştırma, vaka temelli öğrenme, dijital sağlık teknolojileri ve öğrenci merkezli aktif öğrenme yöntemlerinin eğitim sürecine daha fazla dahil edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Teorik eğitimin yeterli olduğu düşünülmekle birlikte, uygulama olanaklarının artırılması ve teorik bilginin pratiğe aktarılmasının güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca öğrenci sayısındaki fazlalığın ve özellikle teorik derslerde devamsızlığın eğitim sürecinin etkinliğini olumsuz etkileyebildiği yönünde görüşler bulunmaktadır.

Öğrencilerin klinikteki ödev, uygulama dersi, bakım planı vb. iş yükünü nasıl değerlendirirsiniz?

Katılımcılar, klinik ödevler, uygulamalar ve bakım planlarının öğrencilerin mesleki gelişimi açısından gerekli olduğunu düşünmekle birlikte, bazı durumlarda iş yükünün öğrencilerin klinik öğrenme sürecini olumsuz etkileyebilecek düzeye ulaştığını belirtmiştir. Özellikle bakım planlarının hazırlanmasına fazla zaman ayrılması nedeniyle öğrencilerin hasta başında gözlem yapma, klinik uygulamalara aktif katılma ve teorik bilgilerini uygulamaya aktarma fırsatlarının azalabildiği ifade edilmiştir. Bazı katılımcılar öğrencilerin ödevleri tamamlamaya odaklandığını, bunun da bilgiyi özümsemelerini ve klinik öğrenmelerini sınırlandırdığını belirtirken; bakım planlarının kopyala-yapıştır şeklinde hazırlanmasının önüne geçilmesi ve öğrencilerin hastayı bütüncül değerlendirmelerine daha fazla olanak sağlanması önerilmiştir. Bunun yanında, öğrencilerin iş yüklerini daha uygun koşullarda gerçekleştirebilmeleri için kliniklerde öğrenci/stajyer çalışma alanlarının oluşturulabileceği de ifade edilmiştir.

Yeni güncel eğitim programındaki ders içeriklerinden ve intörn uygulamasının iki döneme çıkarılmasından memnun musunuz? Olumlu/olumsuz nasıl değerlendirirsiniz?

Katılımcıların büyük çoğunluğu yeni eğitim programını ve intörn uygulamasının iki döneme çıkarılmasını olumlu değerlendirmiştir. Özellikle intörn uygulamasının daha uzun bir zamana yayılmasının öğrencilerin klinik deneyimlerini artıracağı, mezuniyet öncesi mesleki bilgi ve becerilerini geliştireceği ve mesleğe daha hazırlıklı şekilde mezun olmalarını sağlayacağı düşünülmektedir. Yeni ders içeriklerinin eğitim programının amaç ve çıktılarını karşılayacak nitelikte olduğu ve güncel ihtiyaçlara uygun olduğu yönünde görüşler bildirilmiştir. Bununla birlikte, intörn uygulamasının etkinliğinin artırılması için klinik danışmanlığın güçlendirilmesi ve uygulamanın mümkün olduğunca süreklilik sağlayacak şekilde yürütülmesi gerektiği belirtilmiştir. Genel olarak intörnlük uygulamasının öğrencilerin gerçek klinik ortamda öğrendiklerini uygulayabilmeleri açısından önemli ve değerli bir eğitim süreci olduğu vurgulanmıştır.

Müfredata eklenmesini ya da çıkarılmasını istediğiniz ders/içerik vb. var mı?

Katılımcıların önemli bir bölümü mevcut müfredatın genel olarak yeterli olduğunu belirtmekle birlikte, güncel mesleki gereksinimler doğrultusunda bazı yeni ders ve içeriklerin eklenmesini önermiştir. Özellikle yapay zekâ ve hemşirelik, dijital sağlık ve literatür inceleme konularının müfredatta daha fazla yer alması gerektiği ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra hemşirelik mevzuatı ve meslek etiğine yönelik içeriklerin güçlendirilmesi gerektiği yönünde görüşler bulunmaktadır. Bazı katılımcılar güncelliği düşük teorik içeriklerin azaltılarak uygulamaya daha fazla ağırlık verilmesini ve öğrencilerin teorik bilgiyi klinik uygulamaya aktarma konusunda daha fazla desteklenmesini önermiştir.

Öğrencilere klinikler arası rotasyonlar yapılmasını nasıl değerlendirirsiniz?

Katılımcıların genel görüşü klinikler arası rotasyonların öğrencilerin farklı hasta gruplarını, bakım yaklaşımlarını ve çalışma ortamlarını tanımaları açısından gerekli ve yararlı olduğu yönündedir. Rotasyonların öğrencilerin klinik becerilerini, uyum yeteneklerini, mesleki bakış açılarını ve farklı alanlarda çalışma konusundaki yeterliliklerini geliştireceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, rotasyonların çok kısa süreli olması durumunda öğrencilerin klinik ortama ve çalışma ekibine uyum sağlamakta zorlanabileceği, tam olarak kliniğe adapte oldukları ve öğrendiklerini uygulamaya başladıkları dönemde başka bir kliniğe geçmelerinin sürekliliği

olumsuz etkileyebileceği belirtilmiştir. Bu nedenle rotasyonların sürdürülmesi ancak yeterli süre tanınması gerektiği yönünde görüşler öne çıkmaktadır. Ayrıca öğrenci sayısının fazla olmasının mevcut klinik alanların etkin kullanımını ve rotasyonların verimliliğini sınırlandırabildiği ifade edilmiştir.

Uygulamaya gelen öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerini genel olarak sınıflara göre nasıl değerlendirirsiniz?

Katılımcıların genel değerlendirmesine göre öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyleri sınıf düzeyi yükseldikçe artmaktadır. Özellikle üst sınıflardaki öğrencilerin klinik uygulamaya daha hazır oldukları, bilgi ve becerilerinin daha gelişmiş olduğu ve mesleki özgüvenlerinin arttığı belirtilmiştir. Alt sınıflarda teorik bilginin ve uygulama deneyiminin daha sınırlı olması nedeniyle bilgi ve beceri düzeylerinin daha düşük olduğu, sınıf ilerledikçe klinik deneyim, iletişim, problem çözme ve hemşirelik bakımına ilişkin yeterliliklerin geliştiği ifade edilmiştir. Genel olarak öğrencilerin sınıf düzeylerine uygun bilgi ve beceriye sahip oldukları yönünde olumlu görüşler ağırlıktadır; ancak bazı katılımcılar öğrencilerin bilgi ve becerilerini yetersiz bulduklarını da belirtmiştir.

Öğrencilerin teorik, pratik, profesyonellik, sağlık eğitimi ve danışmanlık, iletişim ve hemşirelik bakımı gibi alanlara yönelik klinik puanlaması yeterli midir? Önerileriniz nelerdir?

Katılımcıların çoğunluğu mevcut klinik değerlendirme ve puanlama sistemini genel olarak yeterli ve kapsamlı bulmaktadır. Değerlendirme kriterlerinin belirgin ve objektif olmasının öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine ve profesyonelliklerinin artmasına katkı sağladığı düşünülmektedir. Değerlendirme sonrasında öğrencilere geri bildirim verilmesi ve değerlendirme sonuçlarının öğrencilerle tartışılması da öneriler arasında yer almaktadır. Bazı katılımcılar ise öğrencilerin başlangıçtaki bilgi ve beceri düzeylerinin yetersiz olabildiğini, klinik ekip desteğiyle gelişim gösterdiklerini belirtmiştir. Öğrenci sayısının fazla olması ise klinik değerlendirmelerin etkin ve ayrıntılı biçimde yapılmasını zorlaştıran bir unsur olarak ifade edilmiştir.

Genel Değerlendirme

Dış paydaşlardan alınan görüşler genel olarak değerlendirildiğinde, mevcut hemşirelik eğitim programının temel teorik bilgi ve mesleki altyapıyı kazandırma açısından yeterli ve olumlu

bulunduğu görülmektedir. Bununla birlikte, eğitim sürecinin uygulama ağırlığının artırılması, teorik bilginin klinik uygulamaya aktarılmasının güçlendirilmesi ve güncel eğitim teknolojilerinden daha fazla yararlanılması gerektiği yönünde ortak bir eğilim bulunmaktadır. İntörn uygulamasının iki döneme çıkarılması ve klinikler arası rotasyonlar genel olarak olumlu karşılanmakta; ancak uygulamaların sürekliliği, klinik oryantasyon ve öğrenci sayısına bağlı kapasite sorunlarının dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrencilerin klinik iş yüklerinin azaltılarak daha nitelikli ve öğrenme odaklı hale getirilmesi, bakım planlarının gerçek hasta bakım sürecine daha fazla entegre edilmesi, yapay zekâ ve dijital sağlık gibi güncel alanların güçlendirilmesi ve klinik değerlendirmelerde vaka temelli yaklaşımın daha fazla kullanılması öne çıkan temel öneriler olarak belirlenmiştir.

STANDART 5: ÖĞRETİM ELEMANLARI

Standart 5 kapsamında çalıştayın temel odağını, teorik ve klinik eğitimde niteliği doğrudan etkileyen **"öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı"** oluşturmuştur. Mevcut durumda kurumumuzda öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı **40/1** iken, ideal ve standart kabul edilen oran **20/1**'dir. Bu doğrultuda paydaşlara, *"Öğrenci başına düşen öğretim elemanı sayısını nasıl artırabiliriz?"* sorusu yöneltilmiş, klinik ve akademik saha temsilcilerinin çözüm önerileri kayıt altına alınmıştır.

Çalıştaya katılan dış paydaşlar, mevcut öğrenci kontenjan yükü ve klinik rehberlik süreçlerindeki aksaklıkları gidermek adına yapısal, operasyonel ve stratejik düzeyde öneriler sunmuştur:

Yarı Zamanlı Görevlendirmelerin Yaygınlaştırılması

Akademik kadronun üzerindeki ders ve klinik koordinasyon yükünü hafifletmek adına, sahada aktif olarak çalışan, lisansüstü eğitime sahip uzman hemşirelerin klinik uygulamalarda "yarı zamanlı öğretim elemanı" olarak görevlendirilmesi önerilmiştir. Bu sayede hem klinik rehberlik kalitesinin artacağı hem de öğretim elemanı/öğrenci oranının dengeleneceği belirtilmiştir.

Hemşirelerin Kendi Uygulama Alanlarında Sabitlenmesi

Klinik rehberlik süreçlerinde sürekliliğin sağlanması için hastanelerdeki uzman hemşirelerin sık rotasyonlarla yer değiştirmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Her hemşirenin kendi uzmanlık alanında (örneğin yoğun bakım, ortopedi, nöroloji vb.) kalması, öğrencilerin o alandaki yetkin profesyonellerden kesintisiz ve nitelikli rehberlik almasını kolaylaştıracağı belirtilmiştir.

Rehber Hemşire Programının Hastane Geneline Yayılması

Belirli servislerle sınırlı kalan "Rehber Hemşire" uygulamalarının, hastanenin tüm birimlerini kapsayacak şekilde kurumsallaştırılması gerektiği ifade edilmiştir. Sertifikalı rehber hemşire sayısının artması, öğrencilerin klinikteki takibini güçlendirerek üniversite üzerindeki doğrudan gözetim yükünü azaltacağı belirtilmiştir.

Öğrenci Sayısının Düşürülmesinin Gerekçelendirilmesi

Kurumun fiziksel altyapısı, laboratuvar kapasitesi, öğretim elemanı sayısı ve bölgedeki klinik uygulama alanlarının yetersizliği somut verilerle raporlanarak, Yükseköğretim Kurulu nezdinde kontenjan azaltma talebinin güçlü gerekçelerle sunulması önerilmiştir.

Öğrenci-Hemşire İletişiminde Gözetmen Rolünün Yeniden Yapılandırılması

Klinik sahada aktif görev yapan ve süreci doğrudan deneyimleyen servis hemşirelerinin geri bildirimleri doğrultusunda, uygulamalar sırasında gözetmen olarak bulunan öğretim elemanlarının, öğrenci ile klinik hemşiresi arasındaki doğrudan ve doğal iletişime istemeden de olsa bir "engel" veya "mesafe" oluşturabildiği belirtilmiştir. Sahadaki hemşireler, öğretim elemanının klinikteki rolünün sıkı ve sürekli bir denetçiden ziyade, süreci uzaktan izleyen bir danışman düzeyine çekilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Bu sayede öğrencinin, klinik hemşiresiyle primer iletişim kurarak ekibin doğrudan bir parçası olmasının ve sahaya aidiyet duygusu geliştirmesinin kolaylaşacağı belirtilmiştir.

STANDART 7: EĞİTİM YÖNETİMİ

Eğitim Yönetimi standardı kapsamında çalıştaya katılan dış paydaşlardan, Hemşirelik Bölümü ile uygulama kurumları arasındaki iş birliği, klinik/saha eğitiminde öğrenci güvenliği ve risk yönetimi, web sayfası ve bilgi yönetim sistemleri, teorik ve uygulamalı eğitim süreçleri ile öğrencilerin bilimsel ve mesleki gelişimlerine yönelik finansal destekler konularında görüş ve önerileri alınmıştır. Bu doğrultuda paydaşlara; *“Hemşirelik Bölümü'ndeki yönetim, organizasyon ve planlama süreçlerine ilişkin görüşleriniz nelerdir? Geliştirilmesi gereken alanlar hakkındaki önerileriniz nelerdir?”, ‘’Hemşirelik Bölümü ile uygulama kurumları arasında yürütülen iş birliği sürecinin güçlü yönleri nelerdir? Geliştirilmesi gereken alanlar hakkında önerileriniz nelerdir?’’,’’Klinik uygulama sürecinde öğrenci güvenliği ve risk yönetimi açısından güçlü yönler nelerdir? Geliştirilmesi gereken alanlar hakkında önerileriniz nelerdir?’’, ‘’Üniversitemiz ve bölümümüz tarafından kullanılan web sayfası ve bilgi yönetim sistemleriyle ilgili görüşleriniz nelerdir? Bu sistemlerin geliştirilmesine yönelik önerileriniz nelerdir?’’,’’Öğrencilerin öğrenme deneyimlerini desteklemek ve mesleki yeterliliklerini geliştirmek amacıyla teorik ve uygulamalı eğitim süreçlerinde hangi iyileştirmeler*

yapılabilir?'',''Bilimsel etkinlikler, eğitim faaliyetleri ve mesleki gelişim çalışmalarına yönelik sunulan finansal desteklerin (burs vb) yeterliliği konusunda görüşleriniz nelerdir? Bu desteklerin geliştirilmesine yönelik önerileriniz nelerdir?'' soruları yöneltilmiş, klinik ve akademik saha temsilcilerinin görüş ve önerileri kayıt altına alınmıştır. Çalıştaya katılan dış paydaşlardan alınan görüşler tematik olarak değerlendirilmiş, öne çıkan güçlü yönler ve geliştirilmesi önerilen alanlar belirlenmiştir.

Hemşirelik Bölümü ile Uygulama Kurumları Arasındaki İş Birliği

Paydaş görüşleri, bölüm ile uygulama kurumları arasındaki iş birliğinin genel olarak olumlu olduğunu göstermektedir. Özellikle öğrencilerin kurum personeli tarafından olumlu karşılanması, sorumlu hemşirelerin desteği, kişiler arası iletişimin iyi olması ve ekip çalışmasının uyumlu yürütülmesi güçlü yönler olarak belirtilmiştir. Ayrıca, uygulama sonrasında hemşirelerden öğrencilerin performanslarına ilişkin değerlendirme ve görüşlerin alınması da güçlü bir yön olarak değerlendirilmiştir.

Dış paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda; iş birliği sürecinin daha etkin ve sürdürülebilir hale getirilmesi amacıyla, her akademik dönem öncesinde üniversite ve uygulama kurumları temsilcilerinin katılımıyla koordinasyon toplantılarının düzenlenmesi önerilmiştir. Bununla birlikte klinik uygulama sürecinin izlenmesi ve geliştirilmesine yönelik ortak bir değerlendirme ve geri bildirim formunun oluşturulması ve uygulama kurumlarından öğrencilerin klinik performansı ve klinik uygulama süreci hakkında düzenli geri bildirim alınması önerilmiştir. Ayrıca ortak eğitim programlarının arttırılması ve öğrencilerin farklı klinik deneyimler kazanabilmesi amacıyla mevcut uygulama alanlarının çeşitlendirilmesi önerilmektedir.

Klinik/Saha Eğitiminde Öğrenci Güvenliği ve Risk Yönetimi

Dış paydaşlar, öğrenci güvenliğine yönelik temel önlemlerin alınmasını, uygulama öncesinde gerekli aşıların yapılmasını, olası yaralanma durumlarında izlenecek temel yaklaşım konusunda bilgilendirme yapılmasını ve oryantasyon eğitimlerinin gerçekleştirilmesini sürecin güçlü yönleri olarak ifade etmiştir. Dış paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda, öğrenciler için standart bir klinik risk ve olay bildirim prosedürünün oluşturulması ve gece nöbetleri dâhil olmak üzere öğrencilerin karşılaşabilecekleri riskli durumlarda başvuracakları kişi ve birimlerin açık biçimde belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte klinik uygulama başlangıcında uygulama alanına özgü yapılandırılmış oryantasyon yapılması ve öğrencilerin klinik uygulamadaki görev, yetki ve sorumluluklarını tam olarak öğrenmelerinin sağlanması

önerilmiştir. Ayrıca öğrenci güvenliğine ilişkin eğitimlerde vaka ve senaryo temelli/interaktif yöntemlerin kullanılması önerilmiştir.

Web Sayfası ve Bilgi Yönetim Sistemleri

Dış paydaşlar, web sayfası ve bilgi yönetim sistemlerinin işlevsel, erişilebilir, yeterli, anlaşılır ve verimli olduğunu ifade etmiştir. Özellikle duyuruların web sayfası üzerinden yapılması ve sosyal medya aracılığıyla görünürlüğün artırılması olumlu özellikler olarak belirtilmiştir. Dış paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda, web sayfası ve bilgi yönetim sistemlerinin daha kullanıcı dostu bir arayüze sahip olması, mobil uyumluluğunun geliştirilmesi ve güncel duyuruların daha hızlı paylaşılması önerilmiştir.

Teorik ve Uygulamalı Eğitim Süreçlerinin İyileştirilmesi

Dış paydaşlar, teorik ve uygulamalı eğitim süreçlerine yönelik müfredatın genel olarak iyi yapılandırılmış olduğunu, teorik eğitimin ve intörnlük eğitiminin yeterli olduğunu ifade etmiştir. Dış paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda, uygulama alanlarının ve iş birliği yapılan kurumların artırılması, kliniklerde öğrenci sayısının öğrenme açısından uygun düzeyde tutulması, vaka temelli öğrenme ve simülasyon uygulamalarının artırılması önerilmiştir. Bununla birlikte klinik rehberliğin güçlendirilmesi ve eğitim süreçlerinde dijital sağlık, araştırma ve iletişim becerilerine daha fazla yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Teorik eğitimin yeterli olduğu belirtilmekle birlikte, uygulamalı eğitimde öğrencilerin iletişim ve çatışma yönetimi gibi becerilerinin doğrudan gözlemlenerek değerlendirilebileceği uygulamalı sınavların yapılması önerilmiştir. Ayrıca klinik uygulamalarda akademik danışman/öğretim elemanı rehberliğinin güçlendirilmesi ve intörnlük uygulamasının güçlü yönlerinin korunarak geliştirilmesi önerilmiştir.

Bilimsel Etkinlikler, Eğitim Faaliyetleri ve Mesleki Gelişime Yönelik Finansal Destekler

Dış paydaşlar, öğrencilerin bilimsel faaliyetlere katılımını destekleyen TÜBİTAK ve TEKNOFEST gibi dış destek mekanizmalarının bulunmasını olumlu bir unsur olarak değerlendirmiştir. Dış paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda uygulama kurumlarıyla görüşülerek öğrencilere yemek hizmeti sağlanmasına yönelik ortak çözümler geliştirilmesi önerilmiştir. Bununla birlikte intörn öğrencilerin ekonomik ve sosyal açıdan desteklenmesine yönelik olanakların ilgili kurumlarla birlikte değerlendirilmesi ve bilimsel etkinlik, kongre, kurs ve mesleki gelişim faaliyetlerine yönelik desteklerin artırılması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca ulaşım ve klinik uygulama giderlerine yönelik destek mekanizmalarının araştırılması ve geliştirilmesi önerilmiştir.

Genel Değerlendirme

Dış paydaş görüşleri doğrultusunda, Eğitim Yönetimi standardı kapsamında değerlendirilen alanların genel olarak olumlu bulunduğu; uygulama kurumlarıyla iş birliği, öğrenci güvenliğine yönelik uygulamalar, web sayfası ve bilgi yönetim sistemleri ile teorik ve uygulamalı eğitim süreçlerine ilişkin güçlü yönlerin bulunduğu görülmüştür. Bununla birlikte dış paydaşlar tarafından; kurumlar arası iş birliği ve geri bildirim süreçlerinin güçlendirilmesi, uygulama alanlarının çeşitlendirilmesi, öğrenci güvenliğine ilişkin oryantasyon ve risk yönetimi uygulamalarının daha da geliştirilmesi, web sayfası ve bilgi yönetim sistemlerinin kullanıcı dostu ve mobil uyumlu hâle getirilmesi, vaka temelli öğrenme ve simülasyon uygulamalarının artırılması, klinik rehberliğin güçlendirilmesi, dijital sağlık, araştırma ve iletişim becerilerine eğitim süreçlerinde daha fazla yer verilmesi ve öğrencilerin ekonomik, bilimsel ve mesleki gelişimlerine yönelik desteklerin artırılmasına ilişkin öneriler sunulmuştur.